

De Minister van Justitie en Veiligheid

**Directie Wetgeving en
Juridische Zaken**
Sector Juridische Zaken en
Wetgevingsbeleid

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/jenv

Contactpersoon

5.12.e

5.12.e

T 5.12.e

5.12.e@minjenv.nl

nota

Schikking met FDF (nadere duiding bij DTN 52)

Concipiënt

5.12.e

Datum

24 februari 2022

Ons kenmerk

3874254

1. Doel nota

- U informeren over de schikking die de NCTV met Farmers Defence Force (hierna: FDF) heeft getroffen in een civiele procedure naar aanleiding van Dreigingsbeeld Terrorisme Nederland (DTN) 52.

2. Aanleiding

Op 7 mei 2020 is DTN 52 uitgekomen, waarin FDF wordt genoemd.

Op pagina's 33 en 34 van DTN 52 staat geschreven:

"Excessen boerenprotest voeden polarisatie

Sinds het najaar van 2019 vinden demonstraties van boeren plaats tegen met name het stikstofbeleid van de Nederlandse overheid. De demonstraties verlopen over het algemeen vreedzaam. Uitzondering vormt de wijze waarop Farmers Defence Force (FDF) zich manifesteert. Deze organisatie kent een andere ontstaansgrond dan andere agrarische belangenbehartigers. FDF is, op de dag van de bezetting van een varkensstal in Boxtel, opgericht vanuit een gevoel van zelfbescherming tegen dierenrechtenactivisten en -extremisten. Dit komt bijvoorbeeld terug in uitspraken waarin de positie van de boeren op een lijn werd gesteld met de Holocaust. Dit heeft tot onrust en afkeuring geleid, zeker nadat het bestuur van de organisatie, in tegenstelling tot meer gematigde belangenbehartigers, geen afstand nam van de uitspraken. Ook ongenueanceerde en bedreigende uitingen tegen politici en andersdenkende medeboeren vallen op. Zo richtte FDF zich op 13 april tegen boeren die zich laten uitkopen door de overheid en stelde dat er afgerekend moet worden met 'de zwakke schakels en de Judassen uit onze gelederen'. Daarnaast vinden rondom demonstraties soms incidenten plaats. Bijvoorbeeld door het inrijden van een deur van het provinciehuis in Groningen of het bekogelen van meerdere motoragenten met zwaar vuurwerk vanuit een rijdende bus. De excessen in het optreden van FDF dragen bij aan maatschappelijke polarisatie rond het thema klimaat."

FDF heeft in het voorjaar van 2020 bij de NCTV geklaagd over de inhoud van deze passage. Daarbij werd onder andere verzocht (delen van) de hierboven weergegeven passage uit het rapport te verwijderen omdat deze 'aantoonbaar niet klopt en smadelijk is'. De NCTV is niet meegegaan in dat verzoek, waarna FDF op 11 mei 2021 is overgegaan tot dagvaarding. De Staat heeft in reactie hierop zich in een conclusie van antwoord primair op het standpunt dat de vorderingen afstuiten op art. 71 van de Grondwet. De Staat is ingevolge art. 71 Grondwet niet aansprakelijk voor (onder meer) de inhoud van documenten die bewindspersonen aan de Tweede Kamer zenden. Subsidiair is betoogd dat de verschillende vorderingen ook op inhoudelijke gronden afgewezen moeten worden. Ten aanzien van het subsidiaire verweer heeft DWJZ destijds de kanttkening geplaatst dat het betoog dat FDF zich baseert op een onjuiste lezing van het DTN niet heel sterk lijkt. Uw voorganger is over deze dagvaarding, de lijn van verweer en de kans van slagen van dit verweer destijds geïnformeerd (bijlage 1).

Op 4 november 2021 heeft de zitting bij de kantonrechter van rechtbank Den Haag plaatsgevonden. De rechter gaf - zonder vooralsnog aandacht te besteden aan het primaire verweer van de Staat - duidelijk aan dat de bewuste passage in DTN 52 eenvoudig verkeerd geïnterpreteerd kan worden. Partijen zijn de gang op gestuurd om een schikking te beproeven. Zoals u tijdens het stafoverleg met de NCTV op 21 februari jl. heeft vernomen is inmiddels een schikking getroffen. Hierbij informeer ik u kort over de inhoud van deze schikking.

3. Toelichting

Op 16 februari jl. zijn partijen overeengekomen:

- Dat op de website van de NCTV, meer specifiek op de subpagina waarop het DTN 52 is gepubliceerd, de volgende publicatie wordt geplaatst:

"De NCTV is door de organisatie 'Farmers Defence Force' (hierna: FDF) erop gewezen dat sommigen in het Dreigingsbeeld Terrorisme Nederland 52 zouden lezen dat FDF door de NCTV zou worden gezien als een extremistische organisatie. Dat berust op een misverstand. FDF staat in het DTN52 omschreven als een activistische organisatie.

Evenmin moet in de passage over FDF een verband worden gelezen tussen FDF en het inrijden van de deur van het provinciehuis van Groningen of de passage over het bekogelen van motoragenten. Dat staat er niet, en de tekst in DTN52 is in elk geval niet zo bedoeld. De NCTV hoopt hiermee elk misverstand hieromtrent te hebben weggenomen."

- FDF verleent de NCTV finale kwijting met betrekking tot alle (overige) vorderingen die zij naar aanleiding van het DTN 52 op de NCTV mochten hebben. M.a.w. FDF zal de NCTV nooit meer aanspreken over DTN 52.
- FDF verleent de NCTV geen finale kwijting met betrekking tot eventuele andere vorderingen die zij op heden of in de toekomst op de NCTV mochten hebben.

- De gerechtelijke procedure zal met wederzijds goedvinden worden ingetrokken en partijen dragen ieder de eigen kosten.
- De minister van Justitie en Veiligheid zal van de regeling op de hoogte worden gebracht door een memo.
- De regeling zal integraal door partijen worden uitgevoerd binnen vier weken na 18 februari 2022.

**Directie Wetgeving en
Juridische Zaken**
Sector Juridische Zaken en
Wetgevingsbeleid

4. Politieke en bestuurlijke context

- Het DTN is een belangrijk instrument om de Tweede Kamer (en daarmee het algemene Nederlandse publiek) driemaal per jaar te informeren over de ernst, omvang en richting van terroristische en anderszins extremistische dreiging. Reeds eerder heeft de NCTV naar aanleiding van een klacht van Kick Out Zwarte Piet (hierna: KOZP) bij DTN 46 een nadere uitleg geplaatst. Dat nu ook DTN 52 een nadere duiding behoeft kan afbreuk doen aan het vertrouwen van de Tweede Kamer en de Nederlandse bevolking in het instrument.
NB. Nu de schikking geen rectificatie betreft en de inhoud en strekking van het DTN ongewijzigd blijft, bestaat geen aanleiding om de Tweede Kamer over de schikking te informeren. Dat is in het verleden bij KOZP ook niet gebeurd. Het is in het algemeen ook niet gebruikelijk om de Tweede Kamer over procedures en evt. schikkingen te informeren. Dit is slechts anders bij omvangrijke schikkingen of politiek gevoelige dossiers. In casu niet aan de orde.
- Deze schikking komt op een moment dat de NCTV gelet op de NRC-publicaties onder een vergrootglas ligt. De schikking en publicatie bij het DTN zal mogelijk het geschetste beeld over de NCTV versterken.

5. Communicatie

Op 18 februari jl. zijn reeds persvragen gesteld door 'Boerderij vandaag'. Dit heeft geleid tot een kort feitelijk nieuwsbericht op hun website, waarin ook de reactie van DCOM is opgenomen. FDF heeft op hun eigen website ook een nieuwsbericht geplaatst. DCOM verwacht dat FDF nog verdere media-aandacht zal zoeken.

6. Afstemming

Deze nota is afgestemd met de NCTV en wordt ter info gestuurd aan DCOM.